

ÍNDICE

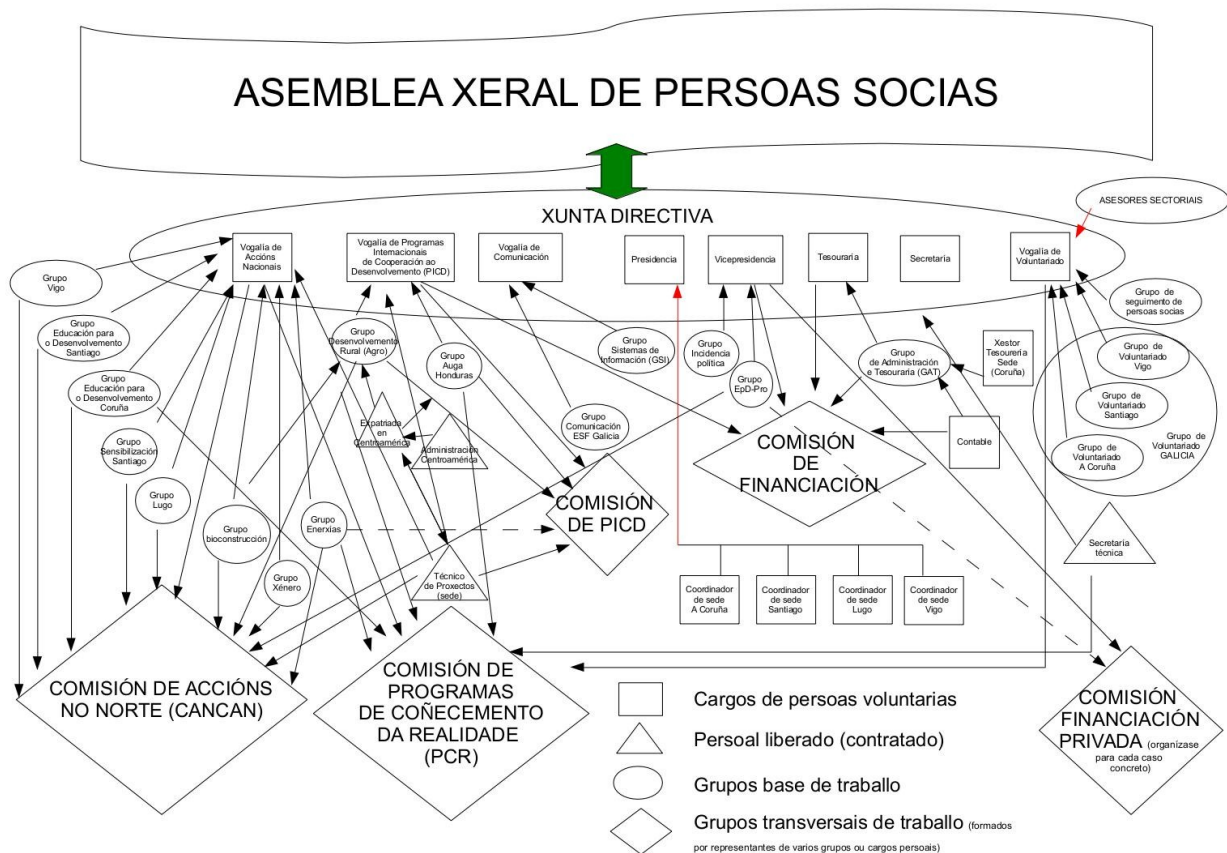
1. BASE SOCIAL E ORGANIGRAMA.....	2
2. CAMPAÑAS E ACCIÓNS DE SENSIBILIZACIÓN NACIONAIS.....	2
3. PROGRAMAS INTERNACIONAIS DE COOPERACIÓN PARA O DESENVOLVEMENTO (Honduras).....	8
4. CONTAS.....	10
5. COMUNICACIÓN.....	10
6. INFORMACION ADICIONAL.....	11
7. REDES.....	13
8. CONTACTO.....	13
9. COLABORACIÓNS E AGRADECIMENTOS.....	13

1. BASE SOCIAL E ORGANIGRAMA

143 persoas socias (76 homes, 67 mulleres) e 48 persoas voluntarias (17 homes e 31 mulleres). 5 persoas contratadas ao longo do ano: representante país Honduras, onde houbo cambio de persoa en xullo <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/02/emprego-en-esf-praza-de-representante.html>, unha persoa de apoio administrativo en Honduras, unha persoa técnica de proxectos en Galicia e unha persoa en secretaría técnica en Galicia (3 mulleres e 2 homes).

Xunta Directiva 2016: 8 persoas (5 mulleres e 3 homes)

Organigrama 2016

2. CAMPAÑAS E ACCIÓNS DE SENSIBILIZACIÓN NACIONAIS

Realizáronse dentro do programa de "difusión da Tecnoloxía para o Desenvolvemento Humano na comunidade educativa e profesional de base tecnolóxica na sociedade galega en xeral", financiado pola Xunta de Galicia, e aportes doutras institucións como o MUNCYT-A Coruña, a Universidade da Coruña ou a Universidade de Santiago de Compostela.

Título: Cooperación para o Desenvolvemento en Enxeñaría Civil

Ciudad ou rexión: A Coruña (Universidade da Coruña)

Descrición: Materia optativa recoñecida con 6 créditos, que se levou a cabo no segundo cuadrimestre na UDC. Actualmente, esta materia séguese impartindo na UDC aínda que o seu desenvolvemento xa non depende soamente do voluntariado de ESF senón da Universidade, con todo, o grupo de Educación para o Desenvolvemento da sede de Coruña segue dando parte das clases, ademais de participar na elaboración do programa da materia. No 2016, esta materia contou con 17 beneficiarias directas, que superaron a materia.

Título: Organización do Curso “Tecnoloxía e cooperación para o desenvolvemento humano”

Ciudad ou rexión: Santiago de Compostela (Universidade de Santiago de Compostela)

Descrición: Tivo lugar os días 8, 9, 10, 22, 23 e 24 de abril de 2016. Recoñecido con 60 horas e 2 E.T.C.S, contaron coa participación de 22 persoas, das cales 20 superaron o curso <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/03/tcpdh.html#more>

Título: Elaboración de material didáctico sobre tecnoloxía para o desenvolvemento e cidadanía global.

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición: Deseñáronse e elaboráronse diferentes documentos e materiais didácticos sobre a aplicación das tecnoloxías para o desenvolvemento.

Apartado formativo en xénero con ligazóns clasificadas por dificultade en la wiki de ESF Galicia http://esf.gpul.org/areas_de_traballo/voluntariado-base_social/Ligazóns_para_formaci%c3%b3n/Formaci%c3%b3n_en_equidade_de_x%c3%a9nero, así como en Enerxía e Novo Modelo Enerxético http://esf.gpul.org/areas_de_traballo/voluntariado-base_social/Ligazóns_para_formaci%c3%b3n/Formaci%c3%b3n_en_enerx%c3%ada_e_novo_modelo_enerx%c3%a9tico.

Elaborouse unha nova análise sobre ODS en sectores de traballo de ESF Galicia, neste caso como contribúe o enfoque de Soberanía Alimentaria a conseguir o ODS 2 https://esfgalicia.blogspot.com.es/2017/02/obxectivos-para-ou-desenvolvemento_23.html

Elaborouse unha análise dos Informes sobre Percepción da Ciencia e a Tecnoloxía da Sociedade Española no que respecta ás preguntas sobre a percepción das persoas do papel da tecnociencia na loita contra a pobreza e a desigualdade. Pódese consultar aquí: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/tecnociencia-para-loitar-contr-a.html>

Elaboráronse ademais un par de documentos que están a servir de base para o discurso en Soberanía Energética de ESF Galicia, que deron orixe á planificación da xornada sobre Novo Modelo Enerxético prevista para o primeiro trimestre de 2017, e poden consultarse aquí:

- Xénero, pobreza e enerxía: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/falando-de-pobreza-e-xero-en-o.html>
- Pobreza enerxética en Galicia: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/04/pobreza-enerxetica-en-galicia-e.html>

Título: Xornadas de Bioconstrucción en Vigo.

Cidade ou rexión: Vigo

Descrición: As xornadas, que tiveron lugar en setembro e outubro, foron un éxito de organización e participación tanto na parte do obradoiro teórico-práctico no que se construíu un banco de COB, como nas charlas e visitas técnicas, todo no Instituto Politécnico de Vigo. Houbo 70 persoas nas xornadas e 22 nos obradoiros.

Aquí pódese ver a difusión e desenvolvemento das mesmas:

- <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/obradoiro-practico-de-bioconstrucion-en.html>
- <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/xornadas-de-bioconstrucion-en-vigo.html>
- <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/10/desenvolvemento-do-obradoiro-de-cob.html>
- <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/ii-xornadas-de-bioconstrucion-con.html>
- <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/ii-xornadas-de-bioconstrucion-en-vigo.html>
- https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/ii-xornadas-de-bioconstrucion-en-vigo_9.html

Fotos:

- <https://2.bp.blogspot.com/-sYQu73qn5S8/WA5M5dKqmyl/AAAAAAAAACKl/UDVLMvj0WmUa3guQxjVBS4T3l0FE1xyjQCLcB/s1600/IMG-20161015-WA0011%255B1%255D.jpg>
- https://1.bp.blogspot.com/-YQQUg2EQdrc/WEr8MJw1E4I/AAAAAAAAAOM/Wk3nJEDJKbMwDIID897XC_CqZQTPSILjgCEw/s1600/IMG-20161125-WA0005.jpg

Título: Evolución e comparativa das tecnoloxías apropiadas e métodos de goberno de servizos básicos Honduras-Galicia.

Cidade ou rexión: Honduras-Galicia

Descrición: Aproveitando a estancia das persoas seleccionadas no PCR (Programa de Coñecemento da Realidade) en Honduras <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/02/esf-galicia-convoca-4-prazas-de-pcr.html>, continuouse cos estudos comezados en 2012, sobre as tecnoloxías apropiadas en Honduras e a comparativa coas tecnoloxías análogas que se empregan en Galicia. Traballo de campo, compilación de imaxes, deron como resultado una continuación do informe centrado na bioconstrucción co fin de facilitar a comprensión da situación en Honduras e ese novo concepto que está a traballar ESF. Para descargar o informe: <https://www.slideshare.net/secret/nozAQ2rU2D7zKM>

Fotos:

https://4.bp.blogspot.com/-ZYL9C7fhY_E/V-w4MLEIPQI/AAAAAAAAAASs/Jfv7-zYhrQzH7zVhIXellUNUypSu6JRgCLcB/s1600/DSC_0118.jpg

Título: Campaña de sensibilización doutras realidades

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición: Realizáronse charlas onde os participantes do Programa de Coñecemento da Realidade (PCR) contaron a súa experiencia en Honduras, como a que tivo lugar en Vigo <https://www.facebook.com/events/1897002060519672/>, ademais dunha exposición de fotografías tomadas polos PCR de anos anteriores nun centro social de Santiago de Compostela, coincidindo coa actividade de Compostela+Solidaria. Ademais, realizouse a formación ás persoas participantes no PCR de 2016 <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/05/formacion-xeral-pcr-2016-ou-vindeiro.html> e unhas charlas en Lugo e Santiago en novembro <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/abre-vos-ollos-novas-realidadesvoluntari.html>. Pechouse o ano en decembro cunha charla en A Coruña a cargo da representante país de ESF en Honduras: como e onde está a auga no sur de Honduras <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/obradoiro-entendendo-onde-e-como-esta.html>, un faladoiro en Santiago de Compostela sobre distintos enfoques da gobernanza da auga con persoas da base social de ESF (presente e pasada) que teñen experiencias de xestión desde distintos organismos (ONGD, Banco Mundial, AECID, Universidade), e un foro en Lugo co tema "Da seguridade alimentaria á soberanía alimentaria en América Latina. Reflexións desde a perspectiva galega" , con persoas procedentes do

movemento sindical agrario, universidade, ONG, extensión agraria, asociacións de consumo responsable, etc. (difusión: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/faladoiro-faladoiro-da-seguridad.html> e resumo da xornada <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2017/03/resumo-do-faladoiro-da-seguridad-22.html>).

Título: Charlas e obradoiros de difusión sobre o concepto de Tecnoloxía para o Desenvolvemento Humano (TpDH).

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición: realizáronse obradoiros prácticos e charlas promocionando a TpDH, así como reunións formativas abertas como as do grupo de Desenvolvemento Rural e Soberanía Alimentaria.

- Museo Nacional de Ciencia e Tecnoloxía (MUNCYT) da Coruña participando no Fin de Semana de Tecnoloxía para as Persoas e Inventos Solidarios <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/03/fin-de-semana-de-tecnologia-para-as.html>. Actividade que se realizou en marzo, na que ESF organizou obradoiros para facer bombas de extracción de auga a corda ("Bombas de mecate"), filtros de áridos, e deseñouse material sobre por que fan falta moitos destes "inventos solidarios", que non deixan de ser en ocasións parches para situacións moi comprometedoras para a calidade de vida das persoas (onde a loita polos dereitos humanos e o ben común deben tomar protagonismo, sendo moi conscientes de que a tecnoloxía pode paliar algo, pero sen deixarse adormentar por ela). Asistiron colexios e familias nos 3 días que durou a actividade.
- Participación na feira Pequeñencia en Arteixo cun posto informativo.
- Feira Compostela + Solidaria, con obradoiros na mesma liña que no MUNCYT e un posto informativo.
- Xornada sobre cooperación ao desenvolvemento e tecnoloxías apropiadas en Vigo <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/02/xornadas-esfeiras-en-vigo.html>
- Obradoiro na sede de Vigo: pódese cargar o móbil con enerxía solar? <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/07/obradoiro-na-sede-de-vigo-podese-cargar.html>
- Ciclo de Conferencias con Solidaridade en Santiago de Compostela <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/07/ciclo-de-conferencias-con-solidaridade.html>

Fotos:

- Feria Compostela + Solidaria <https://www.instagram.com/p/btea4oafvae/?taken-by=federacionisf>
https://scontent-mad1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/14368631_1097122143659101_5076147513775913726_n.jpg?oh=07a6842fe23068e9c6d9c9f053c4f0fe&oe=5A834F17
- Museo Nacional de Ciencia e Tecnoloxía: https://scontent-mad1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/13015429_1005507569487226_2839340858553597725_n.jpg?oh=054a5321cea546688dc6bab3b8df53f5&oe=5A4E8B6F

Título: Campaña Electrónica Ética

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición: En Vigo, o 28 de novembro na [Escola de Enxeñería de Telecomunicacións](#), falamos de [Électrónica Ética](#) nunha charla [colaborando con Amigos da Terra](#). Repetímola na **Coruña** o día 1 de decembro na facultade de Derecho na [feira de sustentabilidade da Universidade da Coruña](#).

Video: <http://tv.uvigo.es/matterhorn/32303>

Título: Participación en Redes nacionais e internacionais sobre o Dereito Humano á Auga e a Soberanía Alimentaria

Cidade ou rexión: Galicia, Valencia, Madrid

Descrición:

- Dentro do PCR (Programa de Coñecemento da Realidade) realizouse a viaxe a Valencia para o encontro do Foro Mundial de Acceso á Terra e os Recursos Naturais, do que se pode saber máis neste informe <https://camin246.udc.es/owncloud/index.php/s/38G0A00yRoRxQh9>
- Tamén participamos na mesa de auga do Encontro de Cooperacións Autonómicas <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/07/esf-en-a-mesa-de-auga-do-encontro-de.html>
- Xornada TTIP: Un traxe a medida para as multinacionais do agronegocio, en Madrid. <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/10/xornada-ttip-un-traxe-medida-para-as.html>
- Falando de pobreza e xénero no congreso Arcadia4 <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/falando-de-pobreza-e-xero-en-o.html>
- Participación en Congreso Nacional de Medio Ambiente:
  - Resumo xeral <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/esf-en-rede-conama-2016.html>
  - Auga: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/esf-en-rede-eima-conama-2016-auga.html>
  - Infraestruturas verdes: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/pcr-redes-non-conama-2016.html>

Título: Actividades de incidencia política

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición:

- Propostas a partidos políticos eleccións galegas: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/08/propostas-partidos-politicos-elecciones-28.html> e a análise de como os partidos maioritarios integráronas nos seus programas: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/fixemos-analise-dous-5-partidos-aos-que.html>
- Apoio á campaña prosaharauí #EspañaNoDescoloniza <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/apoyo-ceas-sahara.html>
- Ademais participouse na Comisión de Incidencia da Coordinadora Galega de ONGD.

Título: Concursos de fotografía e poesía

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición: Certame de poesía e fotografía coa temática de auga e tecnoloxía para as persoas:

<https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/10/certame-de-poesia-e-fotografia-de-esf.html>

<https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/gañadores-i-certame-de-fotografia-e.html>

Fotos:

- https://2.bp.blogspot.com/-bkYLffOn5o/meu/WFOzNK39S6I/AAAAAAAAACm4/A29ztO0GmOI9rLBuvgfHSK_xQUZskLnTACLcB/s1600/FOTOGRAF%25C3%25DÁ%2BJinotega%2B2012.%2BCocinando%2Bcon%2Bmenor%2Bgasto%2Bde%2Ble%25C3%25B1a.jpg
- <https://3.bp.blogspot.com/-vh8lqpBJ7E8/WFOzbsxlgl/AAAAAAAAACm8/4A82dISINEUSEkCleg86mQr1R4J5p1sACLcB/s1600/>

[FOTOGRAF%25C3%258DÁ%2B-A%2Bgota%2Bda%2Bvida-.png](#)

Título: elaboración do Estudo sobre a incorporación de valores éticos no ámbito empresarial tecnolóxico da provincia da Coruña

Cidade ou rexión: Provincia da Coruña

Descrición:

A pregunta que pretendemos contestar con este estudo é: outra empresa é posible? Quixemos pescudar se existen xa na nosa contorna empresas con motivacións e valores máis sociais que poñan ás persoas no centro, como concilian estes valores co vórtice do mercado na que se moven, e se hai marxe de mellora. O estudo pódese **consultar aquí:** <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2017/03/outra-empresa-e-posible-presentamos.html>

Título: Formacións e encontros para a base social de ESF Galicia

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición:

- Reunión da base social de abril en Lugo.
  - Balance xunteiro dous 2 anos da Xunta Directiva saínte en marzo: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/03/dous-anos-de-xunta-divertida.html>
  - Dous anos en Xunta Directiva, reflexión do vogal de comunicación saínte: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/03/dous-anos-en-xunta-directiva.html>
  - Un pracer estar aquí: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/04/un-pracer-estar--aqui.html>
  - Xuntanza en Lugo do 1, 2 e 3 de Abril de 2016. (Primeira para min :D): <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/04/xuntanza-en-lugo-do-1-2-e-3-de-abril-de-7.html>
- Reunión da base social (Xuntanza) de novembro en Compostela: https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/xuntanza-de-esf-en-santiago_21.html da que saíron reflexións como esta sobre voluntariado transformador: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2017/01/reflexionando-en-grupo-sobre.html>
- Formación sobre a internete e a súa gobernación
- Formación sobre coidados nas organizacións en xullo

Fotos:

- Formación sobre coidados: <https://www.facebook.com/esfgal/posts/1055538737817442>

Título: Traballo de organización interna e voluntariado

Cidade ou rexión: Galicia

Descrición:

- Elaboración da **publicación "Ideas para fomentar voluntariado transformador en ONGD"** (versións en galego e castelán) <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2017/03/guia-de-voluntariado-transformador-en.html>
- Revisión do Manual de voluntariado

Título: Formacións promovidas por ESF Galicia en consorcio coa Universidade da Coruña

Cidade ou rexión: Provincia da Coruña

Descrición:

- Curso de Historia da teoría feminista co Centro de Estudos de Xénero e Feministas (CEXEF) <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/curso-de-historia-da-teoria-feminista.html>
<https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/12/formacions-en-igualdade-de-xenero-en.html>
- Xornadas de Cartografía Participativa co Laboratorio de Enxeñaría Cartográfica (CartoLab) <http://cartolab.udc.es/cartoweb/blog/2016/11/11/jornadas-de-cartografia-participativa/>

3. PROGRAMAS INTERNACIONAIS DE COOPERACIÓN PARA O DESENVOLVEMENTO (Honduras)

Título: Programa de Fortalecemento das capacidades locais e da participación comunitaria para mellorar o acceso ao dereito á auga potable e saneamento a través da xestión integrada do recurso hídrico, nos 7 municipios da mancomunidade NASMAR, Honduras.

Cidade, rexión, país: 7 municipios do Golfo de Fonseca (departamentos de Choluteca e Val), Honduras.

Tema: auga e saneamento

Descrición: En 2016 executáronse uns 200.000 €, finalizando a Fase 2 do programa e iniciando a Fase 3, con financiamento da Xunta de Galicia. Trabállase en tres liñas básicas onde nos apoiamos en dous socios estratéxicos (a mancomunidade de municipios costeiros do Golfo de Fonseca NASMAR e a asociación AHJASA <http://www.ahjasa.org/>):

– O **fortalecemento das capacidades dos titulares de obrigacións** para mellorar a xestión dos recursos hídricos, mediante: **formación ao persoal técnico** dos municipios e na **xestión integral dos recursos hídricos**. Así mesmo nas fases 2 e 3 intensificáronse as **actividades destinadas a reducir a fenda de xénero**, reforzando as capacitacións impartidas na fase 1 a persoal técnico municipal e socios locais.

– O impulso de procesos **participativos de desenvolvemento comunitario en materia de auga e saneamento, con especial énfase nas mulleres, nos espazos de decisión**. Neste sentido, ampliouse o número de comunidades de traballo a vinte comunidades, no municipio de E I Triunfo. elaborando os plans comunitarios en materia de auga e saneamento nos mesmos. Co fin de reforzar as actuacións en materia de auga e saneamento nese municipio, impartíronse **capacitacións sobre hixiene e prácticas sanitarias á poboación**, e sobre **habilidades participativas e de liderado a mulleres integrantes de Xuntas de Auga**. Houbo unha visita dun membro do Centro de Estudos de Xénero e Feministas (CEXEF) da Universidade da Coruña, para unha primeira toma de contacto coa zona, de face á colaboración do CEXEF para mellorar o enfoque de xénero dos programas de ESF en Honduras.

– A implementación de **tecnoloxías e prácticas innovadoras** e idóneas ao contexto en materia de abastecemento de auga e saneamento, a través de experiencias **piloto**: a implementación **dun sistema de enerxía solar para o bombeo** de auga nun sistema de abastecemento, a promoción de sistemas de abastecemento **continuo (non racionado)** e implementación de tecnoloxías piloto para **o saneamento de augas grises e negras** que dean unha solución integral en zonas rurais. Así mesmo, incidiuse na instalación de contadores para o control do consumo de auga. En 2016 contouse coa visita a Honduras dun profesor da Universidade da Coruña para asesorar sobre o uso de enerxía solar para o bombeo de auga (<https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/10/formacións-en-bombeo-de-auga-con.html>).

Para todo iso seguiuise contando co desenvolvemento metodolóxico e de ferramentas técnicas dos Plans de Xestión Integral do Recurso Hídrico, colaborando co CartoLab da Universidade da Coruña e a Universidade Nacional Autónoma de Honduras

Fotos:

Fortalecimiento organizacional de AHJASA <https://1.bp.blogspot.com/-DkSOVQvPLMA/Vs3PF1D7RYI/AAAAAAAAADTc/s-tefKmOmas/s1600/Formacion%2BGIRH.JPG>

Video:

https://www.youtube.com/watch?v=SQOXiCg6_Ds

Título: Programa de Fortalecimiento das capacidades locais para a produción e consumo responsable de alimentos, e o desenvolvemento económico con enfoque de soberanía alimentaria e cambio climático, en comunidades rurais dos municipios de Nacaome, San Lorenzo e Amapala, Honduras.

Cidade, rexión, país: 3 municipios do Golfo de Fonseca (departamento de Valle), Honduras.

Tema: dereito á alimentación, desenvolvemento rural e pesqueiro con enfoque de soberanía alimentaria

Descrición: trátase do programa de desenvolvemento rural e pesqueiro con enfoque de soberanía alimentaria. O socio local estratéxico é CODDEFFAGOLF (con quen colaboramos desde 2008 na zona). Executáronse en 2016, dentro deste programa e coa participación de ESF (xa sexa como supervisora e xestora ou simplemente como asesora), proxectos por un valor de 285.000€ financiados pola Unión Europea, Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento (AECID), Cooperación Galega-Xunta de Galicia e o Concello de Lugo.

Preténdese **mellorar a sustentabilidade da produción agrícola e pesqueira con grupos locais**, reforzando as **capacidades** técnicas de agricultores/as e pescadores/as artesanais a través de escolas de boas prácticas pesqueiras, e a conformación dunha rede de leiras agroecolóxicas de referencia. Con isto búscase mellorar a transferencia de coñecementos para a adopción de boas prácticas en ambos os sectores. Á súa vez foméntase a **mellora xenética e conservación de semente criolla** co fin de garantir a adaptabilidade das plantas ás condicións ambientais da zona, e unha maior sustentabilidade económica, ambiental e cultural dos sistemas de produción agrícola a pequena escala. Unha ferramenta importante para aterrar o enfoque de soberanía alimentaria dende as pequenas explotacións familiares e "enganchalo" coa ordenación territorial con enfoque de cunca é a metodoloxía de *Plan de Manejo de Finca*.

Simultaneamente, fortalécense as capacidades de resiliencia da poboación e dos seus sistemas de produción fronte aos **efectos do cambio climático**, que afecta a esta zona especialmente dentro do país. Planifícase para iso, a implementación dun Sistema de Alerta Temperá en Seca (SAT) , e fortalécense as capacidades dos Consellos de microcunca e os Consellos Consultivos Comunitarios para mellorar a xestión dos recurso terrestres e mariño costeiros na parte alta, media e baixa da microcunca.

Sumado ás accións anteriores, refórzanse as **capacidades e incidencia para o fomento do consumo responsable de alimentos**, con estudos e accións de sensibilización a diversas institucións. Tamén apóiase aos dous sectores da poboación identificados como máis vulnerables na zona, as **mulleres e as/vos mozas**, mediante o **fortalecemento de habilidades de liderado e participación** en espazos de toma de decisión, a organización, a formación empresarial, e o establecemento dun fondo rotatorio que mellore o acceso ao crédito.

Impúlsase investigación en diversos temas, como o mencionado de **mellora participativa de semente de millo criolla** (coa Misión Biolóxica de Galicia-CSIC) e desenvolvemento de ferramentas de **xestión territorial e cartografía participativa** coa Universidade da Coruña (CartoLab) e a Universidade Nacional Autónoma de Honduras

Por último, impúlsanse escolas de **formación para a creación de liderados da sociedade civil ante situacións de mala gobernación**, ameazas ambientais e do territorio (ZEDES, minaría, industria de cría industrial do lagostino, etc.), e o fortalecemento de redes para a **mobilización e a incidencia política** nestes temas.

Fotos:

- Feira de sementes: https://2.bp.blogspot.com/-XOIu3SKOqJk/VsNct1mFAQI/AAAAAAAAAZE/MVSBKM0nCv0/s1600/Feira_sementes.JPG
- Mellora participativa de sementes: https://3.bp.blogspot.com/-KuwWw9JjT0w/VDa11HH_JXI/AAAAAAAAACHQ/tziAt66fFkUdVa0KdxdPpbvUP8_ZOqUigCPcB/s1600/2014-09-22%2B15.33.45.redimensionado.jpg

Videos:

- Historias de soberanía alimentaria e vida: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2017/08/historias-de-soberania-alimentaria-e.html>

4. CONTAS

Ingresos: 351.283,39 €

Medios de financiamento

Subvencións públicas	331.156,90€
Doazóns	7.424,33€
Cotas afiliados, usuarios e outros	12.702,16€

Orzamento executado: 343.859,06 €

Conceptos

Cooperación internacional	240.130,55€
Accións nacionais	11.707,00€
Administración e persoal contratado de xestión e facilitación de proxectos (nacionais e internacionais)	92.021,51€

5. COMUNICACIÓN

Aparicións en medios comunicación 2016

- Clipping de prensa: https://do.icio.us/esfgalicia/tag_bundle/A%C3%B1ou?tagtype=tag&addtag=2016
- Faladoiro sobre ciencia e cooperación ao desenvolvemento en Santiago TV <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/05/faladoiro-sobre-ciencia-e-cooperacion-ao.html>
- Participacións en radio: <https://www.podomatic.com/podcasts/esfgalicia>

Redes sociais

Facebook: <https://www.facebook.com/esfgal/>

Twitter: <https://twitter.com/ESFGALICIA>

Resumo blogueiro mensual

A modo de boletín informativo mensual, que ademais está dispoñible no blogue de vida asociativa: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/search/label/Resumos%20blogueiros>

6. INFORMACION ADICIONAL (a partir de entradas no blogues da asociación)

Incidencia política

- Comunicado de CODDEFFAGOLF ante o asasinato de Berta Cáceres: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/03/comunicado-de-coddeffagolf-ante-o.html>
- Asasinada Berta Cáceres, defensora de Dereitos Humanos hondureña: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/03/asasinada-bera-caceres-defensora-de.html>
- Informe da Misión Internacional "Xustiza para Berta Cáceres": <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/04/informe-de-a-mision-internacional.html>
- XUSTIZA PARA BERTA CÁCERES! QUE NON QUEDE IMPUNE. QUE NON SE REPITAN: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/03/xustiza-para-bera-caceres-que-non.html>
- Non é só Berta Cáceres... Asasinatos impunes de activistas en Honduras e acción internacional: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/08/non-é-só-bera-caceres-asasinatos.html>
- No Día da Terra, marcha de MASS VIDA pola Defensa do Territorio <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/04/en-o-dia-de-a-terra-marcha-de-mass.html>

Sensibilización e educación non formal

- Un poema polo Día Mundial da Auga <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/03/un-poema-polo-dia-mundial-da-auga.html>
- Breve diálogo sobre os Dereitos Humanos: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/04/breve-dialogo-sobre-vos-dereitos-humanos.html>

Outras realidades:

- Aprendendo a manexar en Honduras: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/06/aprendendo-manexar-en-fonduras.html>
- Entendendo como funciona o modelo enerxético en Honduras: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/12/entendendo-como-funciona-ou-modelo.html>
- Minihistorias do PCR: aterraxe: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/08/minihistorias-do-pcr-aterraxe.html>
- A experiencia PCR case definitiva: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/09/a-experiencia-pcr-case-definitiva.html>
- O Triunfo: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/09/o-triunfo-triumph.html>
- As Venancias (Nicaragua): <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/as-venancias.html>

Reflexión interna e fortalecemento

- Un goberno negligente: <https://esfhonduras.blogspot.com.es/2016/08/un-goberno-neglixente.html>
- Canto che pagan por izar a bandeira? <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/06/canto-che-pagan-por-izar-bandeira.html>
- Comunicación e coherencia nas organizacións: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/07/comunicacion-e-coherencia-nas.html>
- O activismo do cotián: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/08/o-activismo-de-o-cotián.html>

Publicacións e recursos

- Pobreza Enerxética en Galicia e Proposta de Réplica de Intervención: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/04/pobreza-enerxetica-en-galicia-e.html>
- Tecnociencia para loitar contra a desigualdade ou para empeoralala? Análise dos Informes de Percepción Social da Ciencia e a Tecnoloxía en España <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/tecnociencia-para-loitar-contr-a.html>
- Sistematización da experiencia de enxeñaría sen fronteiras galicia con foros de dereito humano á auga en 4 concellos de galicia: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/09/experiencia-de-enxeneria-sen-fronteiras.html>
- Ou pequeno é grande. A agricultura familiar como alternativa: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/ou-pequeno-e-grande-agricultura-familiar.html>
- De Novembro a Carancho, cando a arte é unha arma cargada de futuro: <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/11/de-novembro-carancho-cando-arte-e-unha.html>
- O cochecito: pés, para que vos quero?: https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/01/o-cochecito-pés-para-que-vos-quiero_22.html
- Ciencia ficción, crise enerxética e soberanía alimentaria e tecnolóxica <https://esfgalicia.blogspot.com.es/2016/02/ciencia-ficcion-crise-enerxetica-e.html>

7. REDES

Somos parte da Federación Española de Ingeniería Sin Fronteras, e tamén da Coordinadora Galega de ONGD (ocupando na súa Xunta Directiva o posto de Tesourería, e participando tamén na Comisión de Incidencia Política).

8. CONTACTO

Correo-e: info(arroba)galicia.isf.es

Teléfono: 881 01 1479

Vogal de Comunicación: Saúl Rilo Álvarez

9. COLABORACIÓN E AGRADECIMENTOS

En primeiro lugar a todas as persoas que, de calquera xeito, participaron en apoiar e asesorar á asociación, tanto a base social directa (persoas voluntarias, socias ou persoal liberado) como tantas outras que tamén están aí.

Organizacións coas que se colaborou en 2016 (incluíndo aquelas con as que se colaborou en proxectos de cooperación ou de educación para o desenvolvemento). Foron moitas, seguro que, se nos esquecemos dalgunha, saberannos desculpar...

Institucións públicas:

- Alcaldía de Marcovia (Honduras)
- Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento (AECID)
- Concello da Coruña
- Concello de Lugo
- Deputación da Coruña
- Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade
- Mancomunidade de NASMAR (Honduras)
- Unión Europea
- Xunta de Galicia. Consellería de Presidencia. Subdirección Xeral de Cooperación

Centros docentes e de investigación, universidades e departamentos universitarios:

- Centro de Estudos de Xénero e Feministas. Universidade da Coruña
- Escola Politécnica Superior de Lugo. Universidade de Santiago de Compostela
- Escola Superior de Enxeñería de Camiños, Canais e Portos. Universidade da Coruña
- Escola Técnica Superior de Enxeñería. Universidade de Santiago de Compostela
- Laboratorio de Enxeñería Cartográfica. Universidade da Coruña (CartoLab)
- Laboratorio dou Territorio. Universidade de Santiago de Compostela (LaboraTe)
- Misión Biolóxica de Galicia-CSIC
- Oficina de Cooperación e Voluntariado. Universidade da Coruña
- Servizo de Participación e Integración Universitaria. Universidade de Santiago de Compostela
- Universidade da Coruña.
- Universidade de Santiago de Compostela

- Universidade de Vigo

Outras organizacións:

- A Cova da Terra
- ASOAR-ARMEGA
- Amigos da Terra Galicia
- Amigos de la Tierra España
- A Navalla Suíza
- A nosa enerxía S.C.G
- Arquitectura Sen Fronteiras Galicia
- Asociación FIARE Galiza
- Asociación Hondureña de Xuntas de Auga e Saneamento (AHJASA)
- Asociación A Cuculmeca, Nicaragua
- Asociación TrezeCatorze
- Comité para a Defensa e Desenvolvemento da Flora e Fauna do Golfo de Fonseca (CODDEFFAGOLF)
- Coordinadora Galega de ONGD
- Ecolectivo
- ESPIGA. Asociación Galega de Bioconstrución
- Foro de Inmigración
- Fundación para a Investigación e o Desenvolvemento Rural (FIDER)
- Grupo de Programadores e Usuarios de Linux (GPUL)
- Icarto, Innovación Cooperación Cartografía e Territorio
- Igalia
- Ítaca Software Libre
- Médicos do Mundo
- Panxea
- Sindicato Labrego Galego
- Tagen ATA
- Tempo de Loira
- VSF Xustiza Alimentaria Global
- Xacobeo Galicia
- XeoPesca